

VIJFDE HOOFDSTUK.

VAN TWEE KOETSIERS.

Op de vitrien was een vuurrood dier geschilderd, dat tot de voorhistorische monsters scheen te behooren en een soort nijlpaard met ezelsoren en lange pooten scheen te wezen.

In even vuurroode letters was onder dit gedrocht te lezen: «In den rooden Ezel».

De herberg was een tiental vierkante meters groot; tegen elken wand eene bank, vóór die bank eene tafel, vóór die tafel een paar stoelen en, op den achtergrond, een toog met flesschen.

Tegen den muur plakkaatjes van drankslijters en sigarenfabrikanten.

In den dag en 's avonds was de herberg eenzaam en verlaten, want in de afgelegen straat had niemand lust om in den «Rooden Ezel» een glas bier te gaan drinken.

Rond middernacht begon er leven in te komen.

Als ge de smalle deur opende, zaagt ge, om te beginnen, niets dan rook, en het duurde een paar seconden eer ge in dien pijp- en sigarendamp menschelijke wezens kondt onderscheiden.

Eindelijk scheen die nevel op te trekken, of liever, konden de oogen hem doorboren, en zaagt ge mannen aan de twee tafels gezeten, waarrond andere bezoekers der

De heer Deraef.

herberg in een halven kring stonden.

Het waren meestal kellners der groote koffiehuzen.

Er werd met de kaart gespeeld voor grof geld en door de omstanders op het spelen gewed, insgelijks voor grof geld.

En 't gebeurde dikwerf dat er hevig gekrakeeld, zelfs gevochten werd, terwijl andere nachten de eene flesch champagne na de andere ontkurkt werd.

Achter den toog stond de baas, een klein ventje, op wiens gelaat nooit een spier vertrok, die immer zijne steenen Goudsche pijp met langen steel in den mond had,

en die slechts op den toog legde en daar achter uitkwam, om de klanten te bedienen.

Spreeken deed de baas nooit. Dat was zijn groote verdienste.

Zoo behield hij dan ook al zijne klanten en kreeg langzamerhand geld genoeg in zijne kast, om aan het rentenieren te gaan denken.

Het was daar, in die herberg, dat Jan, de koetsier van mevrouw van Slewang, gewoon was zijne nachten te slijten.

Hij was een hartstochtelijk speler en werd weldra in den kring der gewone klanten toegelaten, omdat hij immer veel geld op zak had, en zoo gemakkelijk twintig als één frank waagde.

Eenen avond kwam een man, het gelaat glad geschooren, in het zwart gekleed, rond middernacht «In den rooden Ezel», en plaatste zich bij de mannen, die rond de tafel stonden, waar Jan de koetsier met een paar makkers aan het spel was.

Na een paar stonden te hebben toegekeken, vroeg de aangekomene:

— Mag ik ook wedden?

Niemand antwoordde.

Allen keken den indringer aan.

— Wat hebt ge mij zoo aan te kijken? vroeg deze, op zeer ruwen toon. Een vraag is een antwoord waard. Zegt ge neen, dan is 't ook goed.

Een der spelers sprak:

— Wed als ge wilt. Ieder is hier vrij te doen wat hij wil, als hij een eerlijk man is.

— Eerlijk? Dat ben ik... Ik zet vijf frank op mijnheers hand.

Hij duidde den koetsier aan.

Jan won.

— Tien frank op uw hoofd, zei de vreemdeling.

De koetsier won opnieuw.

Eenige oogenblikken later stond een der spelers, die geen rooden duit meer bezat, van de tafel op, en de onbekende nam zijne plaats in.

Een half uurtje daarna had de koetsier van mevrouw van Slewang een paar honderd frank van den vreemde-

ling afgewonnen en staakte deze laatste het spel.

— Twee honderd op den kop, zeide hij, dat is genoeg. Morgen is er nog een dag.

— Jan de koetsier heeft ze weer binnengedaan vandaag, zeide een der omstanders.

— Hij heeft meer geluk dan een allemansjong!

De koetsier stond insgelijks op.

— Daarom zal ik dan vandaag het geluk aan de anderen overlaten, sprak hij.

En zich tot den onbekende wendende, sprak hij:

— Mag ik u op een glas champagne uitnoodigen?... Het kan van uwe centen af.

— Dat weiger ik niet.

De twee mannen namen aan de andere tafel plaats. Nieuwe spelers hadden de kaarten opgenomen en de aanwezigen gaven op het tweetal geen aandacht meer.

— Ik heb u iets te zeggen, zei de vreemdeling op half-luiden toon tot den koetsier.

— Zeg op.

— Hier niet.

— Waarom niet? Het zijn hier allen goede kamarden.

— 't Betreft het spel.

— Dat is niets.

— Uwe kaarten...

— Hé?

— Uwe kaarten...

— We zullen er elders een gaan kraken, vriend, zei Jan luid...

Hij betaalde den patroon, en verliet de herberg, gevolgd door den onbekende.

De koetsier scheen nu opeens haast te hebben om den «Rooden Ezel» te verlaten.

Op straat sprak de vreemdeling:

— Ik zal maar recht op het doel afgaan, maatje...

Gij speelt met valsche kaarten!

— Ik?... Wat!... Gij!...

— Ge moet geen verontwaardiging toonen, beste kameraad, of u geen kwaad bloed maken. Ik ben langer in den stiel dan gij.

— Wat stiel?

— Speel nu geen comédie. Ik heb destijds fortuinen gewonnen met valsch te spelen.

Jan keek den vreemdeling doordringend aan.

— Wie zijt gij? vroeg hij dan.

— Jef Pothans... Wat raakt u dat?... Ik heb u dadelijk in 't snuitje gehad.

— Waarom hebt ge dan voortgespeeld?

— Ik wilde zekerheid hebben.

— En hebt ge die nu?

— Volkomen.

— En als ik nu eens zegde: Ge liegt?

— Dan zou ik u onbeleefd vinden en toch mijne zekerheid over uw valsch spel behouden.

Weer keek de koetsier den onbekende doordringend aan.

De man beviel hem. Zijn gelaat zegde niets kwaads.

— Ik zal uw geld teruggeven, zegde hij eindelijk.

— Dat hoopte ik.

— En gij komt niet meer in den «Rooden Ezel».

— Integendeel.

— Ge weet dat ik valsch speel.

— Ik zal met de anderen komen spelen, nog valscher dan gij. Ik ben er meer bedreven in. Ge zult dat zien.

— Hier gaan we binnen. Ik wil met u een partijtje spelen om uwe kunst te bewonderen.

— Opperbest.

De onbekende, of liever Jef Pothans, wist zoo behendig de gevraagde kaarten door valsche te vervangen, dat hij de bewondering van Jan afdwong.

— Ge zijt een knappe kerel, zei deze laatste... Als wij samen werkten, we waren rijk op korten tijd.

— Ik vraag niets beter.

— Dan is 't beslist.

— Top!

— En we drinken er een flesch op.

Zulks geschiedde; een andere flesch volgde nog eene en de twee mannen, die nu dikke vrienden schenen, bereid om voor elkaar te sterven, en, in alle geval, om elkander zoo goed en zoo kwaad mogelijk naar huis te leiden, deden elkander hunne betrachtingen en verzuchtingen mede.

— Wat is men vroeger geweest? vroeg Jan. Zeg me

dat eens, kerel.

— Ik? Koetsier en kamerknecht.

— Twee edele bedieningen. Koetsier, dat ben ik ook, en, in mijne ledige uren, als mevrouw een praatje wil houden, kamerknecht ook al... En, wat is men nu?

— Niets.

— Hoe, niets?... Dat is geen broodwinning, niets. Leeft gij heel en gansch van 't kaartje?... Dat is gevaarlijk... En waar nestelt ge?

— Nergens.

— Houd uw moeders kinderen voor den aap! Ik vraag waar ge woont?

— Nergens, ik herhaal het.

— Leg me dat eens uit.

— Wel, ik heb voor 't laatst in dienst van eene oude mevrouw een aardig geval gehad, dat me genoodzaakt heeft dit huis te verlaten.

— Vertel me dat eens.

Jet Pothans keek nu op zijne beurt zijnen vriend doordringend aan.

— Mag ik u betrouwen?

— Wat vraag is me dat nu?

— Ge zult me niet verraden?

— Dat zweer ik op... op... 't hoofd van mijn vader.

— Luister dan.

— Met allebei mijn ooren.

— Die mevrouw bezat een verzameling bankbrieven en aandeelen, zooals ik er nooit een gezien heb. Ik ben daar ook liefhebber van. De papiertjes staken mij de oogen uit en op eenen achtermiddag heb ik de kast opengekreken en de verzameling...

— Is in uwe handen overgegaan.

— Zoo is het.

— En de mevrouw?

— Ik heb haar oordeel oven die verwisseling van eigenaar maar niet afgewacht, en ik ben naar Antwerpen gekomen.

— Ge moet eene betrekking zoeken.

— Dat gaat zoo gemakkelijk niet. Ik bezit geene papieren, en wellicht is mijn signalement hier reeds bekend gemaakt.

— Eene reden te meer, om voorzichtig te wezen. Als ge zonder bediening en zonder vaste woonst over straat blijft slenteren, dan zal men u spoedig bij de lurven hebben.

— Weet gij iets voor mij?

— Misschien wel bij ons, als kamerknecht.

— Rijk volk?

— O, wat dat betreft!... Mede te nemen is er niets.

Dat zoudt ge overigens niet mogen doen, zelfs niet willen doen. Ik zal er onze mevrouw over spreken... Kom morgen «In den rooden Ezel».

— Ik zal er zijn.

Jef Pothans vergezelde den koetsier tot aan zijne woning.

Jan de koetsier had met Robert en Bertrand over den speler met valsche kaarten, en tevens liefhebber van verzamelingen gesproken.

Des anderendaags vonden de twee vrienden elkander in de herberg terug.

In den beginne had Robert het oordeel uitgesproken dat alle vreemdelingen moesten buiten huis blijven, maar Bertrand scheen geneigd een vierden persoon in de zaak op te nemen.

— We zullen hem eerst bestudeeren, zegde hij, en is hij eerlijk en kan hij ons dienen, dan lijven wij hem in... Het is noodig, dat we nu en dan een vreemd gelaat kunnen vertoonen, daar, waar we zaken te maken hebben. Ik heb daarenboven iets in het oog, waar we acht armen goed zullen kunnen gebruiken.

— Mij goed, zei Robert, maar laat ons voorzichtig wezen. Ge weet nooit wien ge binnen krijgt.

Jef Pothans was zeer blijde en gaf zijne vreugde luide lucht als de koetsier hem meldde, dat hij zich 's anderen-daags bij mevrouw van Slewang mocht aanbieden.

— 't Is niet zoozeer wegens de bediening, sprak hij, dat ik zoo tevreden ben. Het is omdat we nu een groot gedeelte van den dag samen kunnen doorbrengen en ons oefenen in het edel kaartspel.

Op het gestelde uur werd de nieuwe kamerknecht door Robert en Bertrand ontvangen.

Toen hij binnentrad, en Robert hem doordringend aan-

keek, was Jef Pothans niet al te best op zijn gemak.

— Getuig-schriften bezit ge niet?

— Neen, mijnheer. Ik heb nog nooit gediend.

Toen de man sprak, kon men een lichte, bijna onopmerkbare zenuwtrilling op het gelaat van Robert gewaar worden.

— Ge kunt met paarden omgaan?

— Zeker, mijnheer. Ik heb in 't leger mijnen tijd uitgedaan bij het paardenvolk.

— Opperbest. Hoe heet gij?

— Jef Pothans.

— Ge zult uwen naam moeten veranderen.

— Hoedat, mijnheer?

— Ik ben in de sportwereld als een «zonderling» bekend. Tegenwoordig moet men iets anders dan een gewoon mensch zijn, om in onze wereld geschat te worden. Daarom heb ik Jan, onzen koetsier, Robert gedoopt.

— Zoo, dat wist ik niet.

— En gij zult Bertrand heeten.

— Hé?

— Ik wil, als ik met mijne beide knechten uitrijd, vergezeld zijn van het beruchte dievenpaar.

Jef Pothans verbleekte een korten tijd, om dan vurig rood te worden.

Dat ontging Robert niet.

Bertrand, die niets gemerkt had, begreep niet waar zijn makker heen wilde, en keek hem ondervragend aan.

— Beste Arnold, sprak hij, ge hebt zonderlinge invallen.

— Ik zegde het, moeder, 't is de eenige manier om in onze wereld iets te zijn.

En tot Jef Pothans:

— We nemen u in dienst, onder de bedongen voorwaarden... Ik zal u naar uwe kamer geleiden.

— Ik zal Jan schellen, zei de moeder.

— Neen, ik wil dat zelf doen... Van een zonderling moogt ge alles verwachten... Kom, volg me.

Door den nieuwen knecht gevolgd, begaf Robert zich naar de tweede verdieping en opende er eene deur, die in een klein vertrek uitgaf.

— Hier kunt ge uwe wachtzaal van maken, zei Ro-

bert, en hier is uwe slaapstede.

Hij opende eene tweede deur, die in een klein vertrek uitgaf.

— Ga eens zien.

Jef Pothans stapte in het kamertje, voelde zich plots in den rug geduwd, als hij op den drempel stond en, op het oogenblik dat hij, tengevolge van dien duw, vooruit tuimelde, werd de deur achter hem toegeworpen en knarste een sleutel in het slot.

— Goeden dag, heer Deraef, klonk de stem van Robert hem in de ooren... Ge zijt een slimme kerel, maar slim tegen slim, en

Robert en zijn vriend, Bertrand,

Zijn de slimsten van het land!

Vermaak u goed! Eten en drinken ontvangt ge kosteloos en we zullen uwe gevangenschap zoo kort mogelijk maken. We weten dat het niet aangenaam is, opgesloten te zitten. Tot ziens...

Robert keerde bij Bertrand terug.

— Beste moeder, sprak hij halffluid, ik heb wel gelijk gehad u te waarschuwen. Weet ge wie onze nieuwe knecht is?

— Wie zou het zijn?

— De overste der geheime politie.

— Droomt ge?

— Neen, ik waak, en dat is onze redding.

— Hebt ge bewijzen?

— Ik ben er zeker van.

— We moeten dien kerel onschadelijk maken.

— Dat is reeds gebeurd.

— Gij hebt hem?...

— In de badkamer opgesloten.

— Hij zal om hulp roepen.

— Vruchteloos, want het woonvertrekje zal alle gerucht dooven.

— Het venstertje...

— Laat zijn hoofd niet door en geeft op den tuin uit.

— Wat wilt ge met den kerel uitrichten?

— Hem gevangen houden, tot we hier weg zijn.

— Hier weg?

— Ja, 't is noodig dat we ons uit de voeten maken.

De politie weet reeds te veel.

— Als die kerel de overste niet is?

— Hij is het. Ik heb hem van eerstaf herkend.

Bertrand ontbood Jan den koetsier.

Deze moest mededeelen hoe hij met den nieuwen kamerknecht in kennis was gekomen.

Toen hij zulks verhaald had, sprak Robert:

— Ge ziet wel dat men ons verdenkt. Als we niet maken dat we hier weggelopen, zijn we bakvisch.

— Verdenkt!... Die kamerknecht...

— Beste Bertrand, ge wordt oud. Die man is de overste der geheime politie, daar is niet aan te twijfelen. Laat ons maatregelen nemen, om hier weg te komen. We hebben vast een paar dagen tijd. De helpers van Deraef zullen ons niet lastig vallen, nu ze hem hier binnen op zoek weten. Ik ga op inlichtingen uit. Is de overste niet te vinden, vandaag of morgen, dan hebben wij hem in onze kooi zitten... En is hij het niet, dan is het toch zijn broeder, die als een druppel water op den overste gelijk... 't Is beter een vogel in de hand, dan tien, die ge nog moet vangen, en daarom zullen we tot nader order dezen vogel maar vasthouden.

— Als het de overste is, die mij zoo heeft beet gehad, mompelde Jan, dan zal hij met mij afrekenen.

— Is hij het, zei Bertrand, dan vindt hij zijne straf in de badkamer, nu hij zijn plan in duigen ziet vallen. Better kunt ge hem niet straffen... Hij heeft u daarenboven twee honderd frank laten verdienen.

— Ik zal hem daarvoor met evenveel slagen belonen.

— Gij zult niets doen, zei Robert, dan hetgeen ik u zal zeggen, om uw vel te redden en in 't vervolg, als ge van onze firma wilt blijven deel uitmaken, moet ge voorzigtiger zijn... Ge kunt gaan...

Toen de deur achter Deraef was toegevallen en hij weder in evenwicht op de beenen stond, bleef de overste een oogenblik versteld staan.

Het was zoo plotseling gegaan, dat hij zich, om zoo te zeggen, geen rekenschap kon geven van wat er gebeurd was.

Na een paar stonden zuchtte hij:

— Geknipt!

Toen klonken de woorden van Robert hem in de ooren. Als de vagebond uitgepraat was, en zich verwijderd had, maakte Deraef de volgende overwegingen:

— Ik was dus op het rechte spoor. De beruchte schelmen zitten hier, in het huis van mevrouw van Slewang, maar, nu ik het weet, nu zit ik hier ook, en de vagebonden zullen me niet loslaten, vooraleer alles in regel is en ze zelf in veiligheid zijn.

Wat staat er mij te doen?

Waar zit ik hier?

In eene badkamer.

De eerste vraag is: hoe hier uit te geraken?

Roepen is nutteloos: ik zit in een tweede vertrek, en, daarenboven, zou roepen baten?

Al wat hier in huis is, weet wellicht wie Robert en Bertrand zijn en wat er gebeurd is.

De koetsier is van de bende, dat heb ik ondervonden.

Het beste is dus, dat ik me stil houde, want, mocht ik roepen of gerucht maken, dan zouden de schelmen misschien voor hunne vrijheid beducht zijn en mij netjes den nek omwringen.

En nu ik zoo zeker op het spoor ben, is het leven mij nog duurbaarder.

Uitbreken zal niet gaan: deze deur schijnt me al te sterk en door dat venstertje, nog op den koop toe van een paar ijzeren staven voorzien, zou een paling met moeite ontsnappen.

Dat gaat dus evenmin.

Slotsom van mijn onderzoek: wachten op hetgeen gebeuren zal.

Hij klom op eenen stoel, en keek door het kleine raam.

— Bloemen!... Ik zit dus langs den achterkant... De kerels hebben alles voorzien... Plezant is het hier niet... Als ik een paar boeken had... Schrijven... Ik heb alleen mijn zakboek!...

Hij uitte een vreugdekreet.

— Dat is het. Zou er wind zijn?

Hij klom opnieuw op den stoel, nam zijn zakdoek en

het hem buiten het venstertje hangen, waar het doek in den wind fladderde.

— Dat valt mede.

Hij scheurde eenige bladzijden uit zijn zakboekje en maakte van deze blaadjes stukjes papier van een vingerlid vierkant.

Daarna ging hij op den grond zitten, legde het zakboekje op den stoel, die voor hem stond, en begon op elk papiertje het volgende te schrijven:

«Politieoverste Deraef zit gevangen bij Slewang, op de Meir. Verzoek hoofdcommissaris te verwittigen».

— Ik heb er niet veel hoop op, mompelde hij, want wie raapt er in onzen tijd nog een stukje papier op, en God weet waar die snipperingen zullen terecht komen. Het is echter te beproeven.

Hij wierp een paar papiertjes door het venster.

Eenige minuten later nog twee, en zoo bij tusschenpoozen, tot de gansche voorraad uitgeput was.

— En, als ik nu dit tapijt oprol, om er een hoofdpeulw van te maken, en ik strek me hier naast het bad uit, dan hoop ik wat te slapen, sprak Deraef. De nachten, doorgebracht in den «Rooden Ezel», hebben me afgemat.

Hij strekte zich op den vloer uit, schikte het tapijt onder zijn hoofd en sloot de oogen.

AUCTOR

De laatste lotgevallen van Robert en Bertrand

Pentteekeningen van EMIEL WALRAVENS

Omslag van STAN VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN